

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№5

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Аvezимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSessorLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLIH VA UNING MUAMMOLARI	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI.....	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTUHLARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abduko'xor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otanazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI VAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abduxalikova Komila Abduxalikovna	

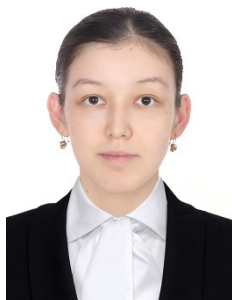

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI.....	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI.....	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH.....	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI.....	787
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES.....	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI.....	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI.....	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ.....	812
Kosimjonov Nozimjon Kozimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeqim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
CHIGITLI PAXTA TARKIBIDAN YOT ARALASHMALARNI AJRATISH UCHUN QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIYALAR.....	825
Bozorov Dilmurod Bahromjon o'g'li, Jakparov Oltinboy Rustamjon o'g'li	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND GREEN INITIATIVES: A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	830
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
SOLIQ INSTRUMENTLARI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	834
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHI KONSENTRATSIYASINING HUDUDIY TAHLILI: VILOYATLAR VA MAXSUS IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA HERFINDAHL-HIRSCHMAN INDEKSI	839
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	

CHARM-POYABZAL SANOATI TARMOG'INING RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI TO'G'RISIDA.....	847
Azimova Feruza Payziyevna, O. Maxmudov	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA RESURS EHTIYOJLARI.....	852
Arziqulova Oybachin Eshquvat qizi	
KADRLAR SALOHIYATINI OSHIRISHGA YO'NALTIRILGAN TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	858
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	864
Tajimuratova Nelufar Vays qizi	

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

Tajimuratova Nelufar Vays qizi

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti magistranti

ORCID: 0009-0005-9956-167X

nelufartazimuratova@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditining ahamiyati, kreditlash tizimining iqtisodiy mohiyati hamda bank kreditlari samaradorligini oshirish yo'llari ilmiy jihatdan tadqiq etilgan. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Tadqiqotda tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga bank kreditlarining ta'siri, kredit resurslaridan foydalanish samaradorligi hamda moliyaviy barqarorlikka ta'sir qiluvchi omillar kompleks tahlil qilingan.

Shuningdek, kredit risklari, foiz stavkalari, likvidlik muammolari va moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatlari tadbirkorlik faoliyatining barqaror rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar sifatida baholangan. Tadqiqot davomida tijorat banklari tomonidan tadbirkorlik subyektlarini kreditlash amaliyoti hamda xalqaro tajribalar o'rganilib, kreditlash tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Tahlillar natijasida bank kreditlari tadbirkorlik subyektlarining investitsion faolligini oshirish, ishlab chiqarish hajmini kengaytirish, yangi ish o'rinlari yaratish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashda muhim moliyaviy vosita ekanligi asoslab berilgan. Tadqiqot yakunida kreditlash tizimini raqamlashtirish, imtiyozli kredit dasturlarini kengaytirish, kredit risklarini kamaytirish va moliyaviy monitoring tizimini rivojlantirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik subyektlari, bank krediti, moliyaviy barqarorlik, kredit risklari, likvidlik, kreditlash tizimi, tijorat banklari, investitsion faollik, risklarni boshqarish moliyaviy resurslar.

Аннотация. В данной статье научно исследованы значение банковского кредита в обеспечении финансовой устойчивости субъектов предпринимательства, экономическая сущность системы кредитования, а также пути повышения эффективности банковских кредитов. В современных экономических условиях финансовая поддержка субъектов малого бизнеса и частного предпринимательства является одним из важных факторов экономического развития страны. В исследовании комплексно проанализированы влияние банковских кредитов на деятельность субъектов предпринимательства, эффективность использования кредитных ресурсов, а также факторы, влияющие на финансовую устойчивость.

Также кредитные риски, процентные ставки, проблемы ликвидности и возможности доступа к финансовым ресурсам оценены как основные факторы, влияющие на устойчивое развитие предпринимательской деятельности. В ходе исследования изучены практика кредитования субъектов предпринимательства коммерческими банками, а также международный опыт, на основе чего разработаны научно-практические предложения по совершенствованию системы кредитования.

В результате анализа обосновано, что банковские кредиты являются важным финансовым инструментом в повышении инвестиционной активности субъектов предпринимательства, расширении объёмов производства, создании новых рабочих мест и укреплении финансовой устойчивости. В заключение исследования разработаны научно обоснованные рекомендации по цифровизации системы кредитования, расширению программ льготного кредитования, снижению кредитных рисков и развитию системы финансового мониторинга.

Ключевые слова: субъекты предпринимательства, банковский кредит, финансовая устойчивость, кредитные риски, ликвидность, система кредитования, коммерческие банки, инвестиционная активность, риск-менеджмент,

финансовые ресурсы.

Abstract. This article scientifically examines the role of bank credit in ensuring the financial stability of business entities, the economic essence of the lending system, and ways to improve the efficiency of bank loans. In modern economic conditions, financial support for small business and private entrepreneurship entities is one of the important factors of the country's economic development. The study comprehensively analyzes the impact of bank loans on the activities of business entities, the efficiency of using credit resources, and the factors affecting financial stability.

In addition, credit risks, interest rates, liquidity problems, and access to financial resources are assessed as the main factors influencing the sustainable development of entrepreneurial activity. During the study, the practice of lending to business entities by commercial banks and international experience were examined, and scientific and practical proposals were developed to improve the lending system.

As a result of the analysis, it is substantiated that bank loans are an important financial resource for increasing the investment activity of business entities, expanding production volumes, creating new jobs, and strengthening financial stability. At the end of the study, scientifically grounded recommendations were developed for the digitalization of the lending system, the expansion of preferential loan programs, the reduction of credit risks, and the development of the financial monitoring system.

Keywords: business entities, bank credit, financial stability, credit risks, liquidity, lending system, commercial banks, investment activity, risk management, financial resources.

KIRISH

Bugungi kunda tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirish va ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlash iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Jahon iqtisodiyoti tajribasi shuni ko'rsatadiki, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakat iqtisodiyotining eng faol va moslashuvchan sektori bo'lib, yangi ish o'rinlarini yaratish, aholining daromad manbalarini kengaytirish hamda raqobat muhitini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, bozor iqtisodiyoti sharoitida tadbirkorlik subyektlari iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy iqtisodiy sharoitda tadbirkorlik subyektlarining barqaror faoliyat yuritishi ko'p jihatdan moliyaviy resurslardan samarali foydalanish va bank kreditlariga kirish imkoniyatiga bog'liqdir. Bank kreditlari ishlab chiqarish hajmini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish, aylanma mablag'larni to'ldirish va investitsion loyihalarni moliyalashtirishning muhim manbasi hisoblanadi. Shu sababli tijorat banklari tomonidan tadbirkorlik subyektlarini kreditlash tizimini rivojlantirish iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning asosiy omillaridan biri sifatida qaralmoqda.

World Bank ma'lumotlariga ko'ra, kichik va o'rta biznes subyektlari dunyo bo'yicha barcha korxonalarining 90 foizidan ortig'ini tashkil etadi hamda global bandlikning qariyb 50 foizi aynan ushbu sektor hissasiga to'g'ri keladi. Shu bilan birga, rivojlanayotgan mamlakatlarda tadbirkorlik subyektlarining qariyb 40 foizi moliyaviy resurslarga kirishdagi cheklovlar sababli o'z faoliyatini kengaytirishda muammolarga duch kelmoqda.

Iqtisodiy globallashtirish, inflyatsiya jarayonlari, moliya bozorlaridagi beqarorlik va raqobatning kuchayishi tadbirkorlik subyektlari moliyaviy barqarorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, yuqori foiz stavkalari, kredit risklari, garov ta'minoti bilan bog'liq muammolar hamda likvidlik yetishmovchiligi kichik biznes subyektlari faoliyatini moliyalashtirishni murakkablashtirmoqda. Bu esa bank kreditlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish va kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va biznes muhitini yaxshilash bo'yicha keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, tadbirkorlik subyektlariga imtiyozli kreditlar ajratish, davlat kafolatlari tizimini rivojlantirish, raqamli bank xizmatlarini kengaytirish hamda moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini oshirish bo'yicha muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. So'nggi yillarda bank tizimini transformatsiya qilish jarayonida kreditlash amaliyotlarini soddalashtirish va zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, so'nggi yillarda tadbirkorlik subyektlariga ajratilgan kreditlar hajmi sezilarli darajada oshgan bo'lsa-da, ayrim hududlarda moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi yetarli darajada emasligi saqlanib qolmoqda. Shu sababli tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditining rolini oshirish, kreditlash tizimini takomillashtirish va moliyaviy risklarni kamaytirish dolzarb ilmiy-amaliy masala hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning obyekti tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy faoliyati hisoblanadi.

Tadqiqot predmeti esa tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditlarining iqtisodiy roli va kreditlash mexanizmlaridir.

Tadqiqotning asosiy maqsadi tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditining rolini baholash hamda kreditlash tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va

tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditlarining roli iqtisodiy adabiyotlarda keng tadqiq qilingan ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xususan, bank-moliya tizimining rivojlanishi, kreditlash mexanizmlarining samaradorligi va moliyaviy resurslarning iqtisodiy o'sishga ta'siri ko'plab xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan o'rganilgan.

Frederic Mishkin o'zining ilmiy tadqiqotlarida moliyaviy tizimning barqarorligi iqtisodiy rivojlanishning muhim omili ekanligini ta'kidlaydi. Olimning fikriga ko'ra, bank kreditlari real sektor faoliyatini qo'llab-quvvatlash, investitsion faollikni oshirish va biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim moliyaviy vosita hisoblanadi. Mishkin bank kreditlari hajmining oshishi ishlab chiqarishning kengayishi va iqtisodiy o'sish sur'atlarining tezlashishiga xizmat qilishini ilmiy jihatdan asoslab bergan.

Joseph Stiglitz va Andrew Weiss tomonidan ishlab chiqilgan "credit rationing" nazariyasida moliyaviy bozorlardagi axborot nomutanosibli kredit resurslaridan foydalanish samaradorligiga salbiy ta'sir qilishi ko'rsatib berilgan. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, tijorat banklari qarz oluvchilar haqidagi ma'lumotlarning to'liq emasligi sababli kredit risklarini oshirib baholashi natijasida kichik biznes subyektlarining kredit resurslariga kirish imkoniyati cheklanadi.

Harry Markowitz tomonidan ishlab chiqilgan portfel nazariyasida risklarni diversifikatsiya qilish moliyaviy xavflarni kamaytirishning samarali vositasi sifatida izohlanadi. Mazkur nazariya kredit portfelini boshqarishda muhim metodologik asoslardan biri bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, Aswath Damodaran korporativ moliya nazariyasida kapital tuzilmasi va qarz mablag'laridan samarali foydalanish korxonada moliyaviy barqarorligini oshirishini ta'kidlaydi.

Jahon banki tadqiqotlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillaridan biri sifatida baholanadi. Jahon banki hisobotlariga ko'ra, kichik biznes subyektlari rivojlanayotgan mamlakatlarda yangi ish o'rinlarining asosiy qismini yaratadi, biroq ularning moliyaviy resurslarga kirish imkoniyati cheklanganligicha qolmoqda. Shu sababli bank kreditlari va moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini rivojlantirish iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qayd etiladi.

Xalqaro valyuta jamg'armasi ilmiy hisobotlarida bank kreditlarining iqtisodiy o'sishga ta'siri hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni chuqur tahlil qilingan. IMF ekspertlari kreditlash hajmining ortishi investitsion faollikni kuchaytirishi bilan birga, kredit risklarini samarali boshqarish zarurligini ham ta'kidlaydi. Xususan, muammoli kreditlar ulushining oshishi bank tizimi barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi qayd etilgan.

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti tadqiqotlarida tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishda innovatsion yondashuvlar, jumladan, raqamli bank xizmatlari, moliyaviy texnologiyalar va alternativ moliyalashtirish mexanizmlarining ahamiyati alohida ko'rsatib o'tilgan. OECD hisobotlariga ko'ra, raqamli kreditlash tizimlari kichik biznes subyektlari uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi va kreditlash jarayonlarining samaradorligini oshiradi.

Basel Committee on Banking Supervision tomonidan ishlab chiqilgan Basel III standartlari bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta'minlash, kredit risklarini kamaytirish va kapital yetarilgini oshirishga qaratilgan. Mazkur standartlar tijorat banklarining kreditlash faoliyatini yanada barqaror tashkil etishga xizmat qiladi.

Mahalliy iqtisodchi olimlarning ilmiy tadqiqotlarida ham tadbirkorlik subyektlarini kreditlash tizimini rivojlantirish, bank kreditlari samaradorligini oshirish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash masalalari keng o'rganilgan. Tadqiqotlarda kichik biznes subyektlari uchun imtiyozli kreditlash dasturlarini kengaytirish, kredit ajratish jarayonlarini soddalashtirish va davlat kafolatlari tizimini rivojlantirish zarurligi qayd etilgan.

Shuningdek, mahalliy ilmiy adabiyotlarda tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar sifatida:

- kredit resurslarining yetishmasligi;
- yuqori foiz stavkalari;
- garov ta'minoti bilan bog'liq muammolar;
- likvidlik yetishmovchiligi;
- moliyaviy risklarning yuqoriligi keltirib o'tilgan.

Yuqoridagi ilmiy qarashlar va nazariy yondashuvlar tadqiqot mavzusining dolzarbligini asoslaydi hamda tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditining rolini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqish uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditining rolini baholash hamda kreditlash tizimini takomillashtirish yo'llarini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy-metodologik yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi iqtisodiy nazariya, moliyaviy tahlil va zamonaviy risklarni boshqarish konsepsiyalariga asoslandi.

Tadqiqot davomida ilmiy abstraksiya, tizimli yondashuv, statistik tahlil, qiyosiy tahlil va iqtisodiy baholash usullaridan keng foydalanildi. Ushbu metodlar yordamida bank kreditlarining tadbirkorlik subyektlari moliyaviy barqarorligiga ta'siri kompleks ravishda o'rganildi.

TIZIMLI TAHLIL USULI

Mazkur usul asosida tadbirkorlik subyektlari faoliyati yagona iqtisodiy tizim sifatida o'rganildi. Korxonalarining moliyaviy resurslari, kredit yuklamasi, likvidlik darajasi, investitsion faolligi va rentabellik ko'rsatkichlari o'zaro bog'liqlikda tahlil qilindi. Tizimli yondashuv bank kreditlarining biznes faoliyatiga ta'sirini chuqur baholash imkonini berdi.

Statistik tahlil usuli

- Statistik tahlil yordamida tadbirkorlik subyektlarini kreditlash ko'rsatkichlari dinamikasi o'rganildi. Xususan:
- ajratilgan kreditlar hajmi;
- muammoli kreditlar ulushi (NPL);
- kredit foiz stavkalari;
- rentabellik ko'rsatkichlari (ROA, ROE);
- likvidlik darajasi;
- investitsion faollik ko'rsatkichlari tahlil qilindi.

Tahlillar davomida so'nggi yillardagi statistik ma'lumotlar asosida kreditlash tizimidagi o'zgarish tendensiyalari aniqlandi.

Qiyosiy tahlil usuli

Mazkur usul orqali rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda tadbirkorlikni kreditlash amaliyoti o'rganildi hamda milliy amaliyot bilan solishtirildi. Ayniqsa:

- imtiyozli kreditlash tizimi;
- davlat kafolatlari mexanizmi;
- raqamli kreditlash platformalari;
- risklarni boshqarish usullari;
- moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari tahlil qilindi.

Qiyosiy tahlil xalqaro tajribadagi samarali mexanizmlarni aniqlash va ularni milliy bank tizimiga moslashtirish imkonini berdi.

Moliyaviy ko'rsatkichlar tahlili

Tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini baholashda quyidagi moliyaviy indikatorlardan foydalanildi:

- aktivlar rentabelligi (ROA);
- kapital rentabelligi (ROE);
- joriy likvidlik koeffitsienti;
- qarz yuklamasi darajasi;
- muammoli kreditlar ulushi (NPL);
- pul oqimlari barqarorligi.

Mazkur ko'rsatkichlar yordamida bank kreditlarining korxonalar moliyaviy holatiga ta'siri baholandi.

Tadqiqotning axborot bazasi

Tadqiqotning axborot bazasini:

- Central Bank of the Republic of Uzbekistan;
- World Bank;
- International Monetary Fund;
- Organisation for Economic Co-operation and Development;
- O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi;
- ilmiy maqolalar, monografiyalar va xalqaro hisobotlar tashkil etdi.

Mazkur metodlarning kompleks qo'llanilishi tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini, obyektivligini va amaliy ahamiyatini ta'minlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, bank kreditlari tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim omillardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga ajratilgan kreditlar hajmi sezilarli darajada oshgan.

1-jadval. Tadbirkorlik subyektlarini kreditlash ko'rsatkichlari (2020–2024)¹

Ko'rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024
Ajratilgan kreditlar hajmi (trln so'm)	68.5	81.2	97.6	114.8	132.4
Muammoli kreditlar ulushi (NPL, %)	5.8	5.4	5.1	4.7	4.3
O'rtacha kredit foiz stavkasi (%)	22.4	21.1	19.8	18.7	17.9
ROA (%)	5.6	6.4	7.2	8.1	9.3

Jadval ma'lumotlari kreditlash hajmining oshishi bilan bir qatorda moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari ham yaxshilanayotganini ko'rsatadi. Xususan, muammoli kreditlar ulushining kamayishi kredit risklarini boshqarish tizimi samaradorligi ortayotganidan dalolat beradi.

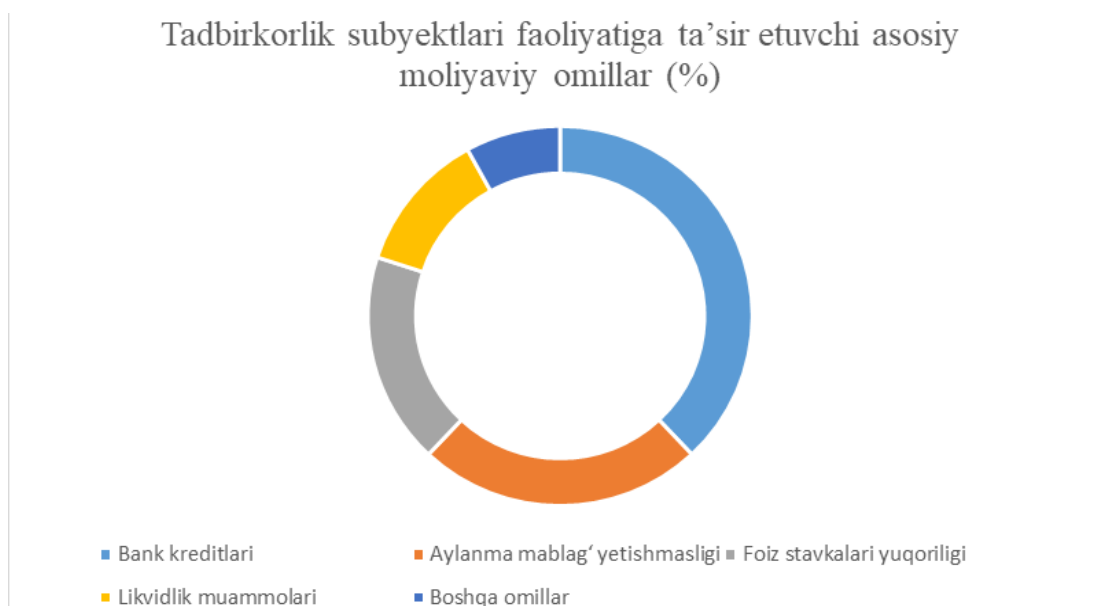
2-jadval. Bank kreditlarining tadbirkorlik subyektlari moliyaviy barqarorligiga ta'siri ko'rsatkichlari (2020–2024)²

Ko'rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024
Kredit olgan tadbirkorlik subyektlari ulushi (%)	46	51	57	63	69
Investitsion faollik darajasi (%)	38	42	48	55	61
Yangi ish o'rinlari soni (mingta)	224	248	276	305	337
O'rtacha rentabellik darajasi (ROE, %)	10.8	11.9	13.4	14.7	16.2
Moliyaviy barqaror korxonalar ulushi (%)	52	57	61	66	72

Jadval ma'lumotlari bank kreditlaridan foydalanish darajasining oshishi tadbirkorlik subyektlarining investitsion faolligi va moliyaviy barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatganini anglatadi. Xususan, kredit olgan korxonalar ulushining ortishi yangi ish o'rinlari yaratish va rentabellik ko'rsatkichlarining yaxshilanishiga xizmat qilgan. Bu esa bank kreditlari tadbirkorlik faoliyatini kengaytirish va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim moliyaviy vosita ekanligini ko'rsatadi.

1-rasm.

Tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'sir etuvchi asosiy moliyaviy omillar (%)³

1 Manba: muallif tomonidan O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va Statistika agentligi ma'lumotlari asosida tuzilgan.

2

3 Manba: muallif hisob-kitoblari asosida tuzilgan.

1-rasm ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlik subyektlari moliyaviy barqarorligiga eng katta ta'sir ko'rsatuvchi omil bank kreditlari hisoblanadi va u umumiy omillarning 38 foizini tashkil etadi. Bu holat tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda kredit resurslarining muhim moliyaviy manba ekanligini ko'rsatadi.

Shuningdek, aylanma mablag' yetishmasligi 24 foiz ulush bilan ikkinchi o'rinda qayd etilgan bo'lib, bu korxonalarda joriy faoliyatni moliyalashtirish bilan bog'liq muammolar mavjudligini anglatadi. Foiz stavkalarining yuqoriligi esa 18 foizni tashkil etib, kreditlardan samarali foydalanishga salbiy ta'sir qiluvchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Likvidlik muammolari va boshqa moliyaviy omillar ham tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatmoqda. Umuman olganda, **1-rasm natijalari** tadbirkorlik subyektlari moliyaviy barqarorligini ta'minlashda bank kreditlari hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini hamda kreditlash tizimini yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, bank kreditlari tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim iqtisodiy vosita hisoblanadi. Kredit resurslari korxonalarining ishlab chiqarish hajmini kengaytirish, investitsion faollikni oshirish, aylanma mablag'larni to'ldirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari faoliyatining barqaror rivojlanishi ko'p jihatdan bank kreditlaridan samarali foydalanish darajasiga bog'liq ekanligi aniqlandi.

Tahlillar natijasida so'nggi yillarda tadbirkorlik subyektlariga ajratilgan kreditlar hajmi oshgani, bu esa iqtisodiy faollik va investitsion jarayonlarning kengayishiga ijobiy ta'sir ko'rsatgani kuzatildi.

Tadqiqot davomida quyidagi ilmiy xulosalar shakllantirildi:

- bank kreditlari tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini ta'minlovchi asosiy moliyaviy manbalardan biri hisoblanadi;
- kreditlash hajmining oshishi investitsion faollik va rentabellik ko'rsatkichlarining yaxshilanishiga xizmat qiladi;
- kredit risklarini samarali boshqarish moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omili hisoblanadi;
- raqamli bank xizmatlari va zamonaviy moliyaviy texnologiyalar kreditlash samaradorligini oshirishga yordam beradi;
- davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini rivojlantirish tadbirkorlik faoliyatining barqaror o'sishini ta'minlaydi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- tadbirkorlik subyektlari uchun uzoq muddatli va imtiyozli kredit dasturlarini kengaytirish;
- kredit foiz stavkalarini bosqichma-bosqich optimallashtirish;
- kredit ajratish jarayonlarini soddalashtirish va raqamlashtirish;
- kredit risklarini baholashning zamonaviy avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish;
- davlat kafolatlari va subsidiyalar tizimini rivojlantirish;
- kichik biznes subyektlarining moliyaviy savodxonligini oshirish bo'yicha maxsus dasturlarni kengaytirish;
- tijorat banklarida risklarni boshqarish va moliyaviy monitoring tizimlarini takomillashtirish.

Umuman olganda, bank kreditlash tizimini samarali tashkil etish tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, iqtisodiy o'sishni jadallashtirish va mamlakatda raqobatbardosh biznes muhitini shakllantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Mazkur tadqiqot natijalari bank kreditlari samaradorligini oshirish hamda tadbirkorlik faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mishkin F.S. *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. 13th ed. — Pearson, 2021.
2. Stiglitz J.E., Weiss A. Credit Rationing in Markets with Imperfect Information // *American Economic Review*. — 1981. — Vol. 71, No. 3. — P. 393–410.
3. Markowitz H. Portfolio Selection // *The Journal of Finance*. — 1952. — Vol. 7, No. 1. — P. 77–91.
4. Damodaran A. *Applied Corporate Finance*. 4th ed. — Hoboken: John Wiley & Sons, 2014.
5. World Bank. *SME Finance*. — Washington, D.C.: World Bank, 2023. — URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance>
6. International Monetary Fund. *Global Financial Stability Report: The Last Mile: Financial Vulnerabilities and Risks*. — Washington, D.C.: IMF, April 2024.
7. OECD. *Financing SMEs and Entrepreneurs 2023: An OECD Scoreboard*. — Paris: OECD Publishing, 2023.
8. Basel Committee on Banking Supervision. *Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms*. — Basel: Bank for International Settlements, 2017.
9. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2022-yil uchun yillik hisoboti*.

- Toshkent, 2023. — URL: <https://cbu.uz>
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. *Kichik biznes va tadbirkorlik bo'yicha statistik ma'lumotlar*. — Toshkent, 2022. — URL: <https://stat.uz>

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100